

پاٹھک دیوبوند کالج

مخدودہ سعید الزمان عاطف

Gull Haji Institute

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Gul Hayat Institute

ذات نہ آهي ذات تي،
جو وھي سو لھي۔

(جملی حق ۽ واسطہ محفوظ)

تعداد:	۱۰۰
چاہو:	پھریون
موضوع:	شاعری
شاعر:	مخدوم سعید الزمان 'عاطف' سروزی
چھائندڙ:	ذات ڪتابی سلسلو حیدرآباد
چھیندڙ:	سچئی پرنگر، البندو ڪچو، حیدرآباد سنڌ
چچھن جي تاریخ:	مئي ۱۹۸۸ع
کور دزاں:	عبد الفتاح ھالیبوتو
ڈس:	
8-A - 1	بونت - 3 لطیف آباد حیدرآباد
2	- مخدوم سعید الزمان ٻوست آفیس هالا صلع حیدرآباد

Gul Hayat Institute

قیمت ۱۵-۰۰ روپیا

تربیت

سعیدل جی کتاب لاء

مخدوم طالب المولی

مخدوم سعید الزمان 'عاطف'

کافیون

رباعی

قطعا

مستزاد

غزل

Gul Hayat Institute

۱۰ کان ۱۱

۱۲ کان ۱۳

۱۴

۱۵ کان ۱۶

سعیدل جی کتاب لاء

منهنجو پنهنجون ذمیر فرزند غلام حیدر عرف سعیدالزمان
۱۹۷۲-۱۰-۱۴ ع تبی تولد نیو - الحمد لله، الله كیس واقعی سعید
مالو آهي . ٻاڻ سنتی ۽ انگریزی تعلیم حاصل ڪرڻ کان
اڳ ٻر ظرآن شریف پڑھائين ۽ لائق ٿيڻ بعد منهنجی مهمان خانی
۾ سورجی خانی جی سنیال ۾ مددگار ٿيو ۽ کير واري مال جي
ٻر نظرداری ڪندو رهيو . پوءِ البتہ ڪجهه عرصی لاءِ ڪراچی
۾ انگریزی تعلیم حاصل ڪرڻ واسطی رهيو ۽ پوءِ موتي هالین
آهو . جڏ ٻون منهنجا ٻيا فرزند پنهنجی پنهنجی زمینداري ڪمن
۾ مصروف ٿياده ان بعد وري به ساڳيا ڪم حوالی ڪيا ويا
ڪي بخوبی سنیاليند و رهی ٿو .

منهنجی روزانه عوامي ڪمن جي بیحد وڌي وجڻ ۽
منهنجی طبیعت ٻوري ٿيڪ ذهڻ سبب منهنجی محبوری کي
ڏسي ٻاڻ هفتی جا چار ڏينهن يعني سومر، اڳارو، اربع ۽ خميس
منهنجی ڪمن ۾ منهنجی مدد لاءِ ازخود مقرر ڪيا آهن، جنهن
سبان مون تان ڪافي بار گھتيو آهي . منهنجی دعا آهي تم
شال هميشه ساڳي طرح بلڪے زياده مددگار ثابت ٿئي . آمين .
آئے کيس ٻيار مان ”سعیدل“ چوندو آهييان .

حدڙهن ۱۹۸۰ع ۾ شاعري شروع ڪيائين ته مون کان
منهنجي واسطي تخلص جي طلب به ڪيائين ته کيس ”عاطف“
تخلص ڏنمر، انهي سال (۱۹۸۰ع) ۾ ۱۸ غزل لکيائين، ۱۹۸۱ع
۾ ۸۴ غزل، ۱۹۸۲ع ۾ ۳۲ غزل، ۱۹۸۳ع ۾ چار غزل،
۱۹۸۴ع ۾ ۲ غزل، ۱۹۸۵ع ۾ ۱ غزل، ۱۹۸۶ع ۾ ۱ غزل
۽ ۱۹۸۷ع ۾ ۱ غزل لکيائين .

عاطف جي شاعري واري ذوق شوق هالا جي شاعري
 واري خاموش فضا ۾ چرپُر پيدا کئي ۽ ورهن کان بند
 ٿيل شاعري کي آزادگي ملي ۽ "مرکزي بزم طالب المولوي"
 شاندار ڪنوينشن گهرايو. نه فقط ايترو بلڪے هر سال ڪنوينشن
 سدائڻ جو سلسلي جاري ٿيو ۽ بزم طالب المولوي جي سلور جيللي
 به ملهائي وئي. نه رڳو ايترو پر "مرکزي بزم طالب المولوي"
 جي آئين موجب سال ۾ چار پيلر "انتظاميه ڪاؤنسيل" جون
 گڏ جائيون به شروع ٿيون. انهي سرگرمي هالا جي شاعرانه
 بي حس ماحول ۾ به نئون روح پيلا ڪيو ۽ نوان نوان شاعر
 وجود ۾ اچھ لڳا ۽ جهونا شاعر به نئين جوش ساڻ ميدان ۾
 آيا. مگر افسوس سان لکھو پوي ٿو تم عاطف صاحب في الحال
 شاعري ڪرڻ بند ڪري چڏي آهي، البتا، مشاعرن ۾ شركت
 ڪندو رهي ٿو.

عزيزي سعيidel اگرچ منهنجو شما گرد آهي مگر سندس
 شاعري نواليءِ ۽ ذاتي خيالن واري آهي، نه سندس شاعري ۾
 ڪاپي آهي نه چوري ۽ نه ئي استاد جي اهل. غزل ۾ سندس
 زبان، سندس تخيل ۽ سندس خاص انداز آهي. متى جيڪي به
 به لکھيو اٿم اهو بلا خوشامد ۽ بلا تکلف جي لکھيو اٿم. عاطف
 جي غزل جي هڪ هي خوبي به آهي تم ان ۾ مصنوعيت ناهي
 هر پڙهندڙ سندس خيال پنهنجي حال وئان سمجھندو آهي.

طالب المولوي

١٥ - سپتمبر ١٩٨٧ء

"باسڪن" أمريكا

Gul Hayat Institute

ڪراچي

۱۹۸۷-۶-۳

ڪائناں جي عظيم نرين حصي سند ۾ آئون
چوڏهين آڪتوبر اوئيه سئو باهث ۾ چائس.
زندگي جي مختلف مرحلن مان گذری جڏهن
اوئيه سئو ستھتر ۾ پھنس ته ان وقت آئون
گذريل چون ستن سالن جي ذاتي مشڪلان
سبب ڀئيناً نا پسند ideo شخص هئس.

اوئيه سئو انهتر ۾ مونکي ڪائناں جي حسين
نعمت ملي، جنهنكى دنيا پيار، محبت ۽ عشق
جهڙا نالا ڏئي ٿي، ان پيار ڏيندڙ، محبت
ڪندڙ دلربا مون مان آهستي آهستي سڀ
عيوب ڪيڻ شروع ڪيا ۽ هچ اهو آهي ته
مون هن جي ئي ڪري هر برائي چڏي ۽
هن جي ئي احساس ڏيارڻ ڪانپوءِ مون پنهنجو
فرض سمجهي والدين جي خدمت ڪئي ۽
مختلف زماداريون سنپاليون. منهنجي شاعري
به ان جي ئي عطا ڪيل آهي.

Gul Hayat Institute

(مخذوم سعيد الزمان عاطف)

هala nowan

کافی

آهین یاد سدا توں جانی،
دل تو کئی آهي دیوانی.

ویا سال لنگهی تولئه سدیکندي - تیما ڈینهن گھٹا تو کي ڈسندی،
تو کان جدا جیان پیو بچندي - وحی عمر پئی منهنجی هچندي،
جیئین مرجھائي گل ترندی - کمان ساه به تو هت کنجھندی،
اچی مونسان ملجان گلندي - خوش ٿیندس توسان ملندي،
آهي تو کان سوا حیرانی.

الف-ت ه ٿیس مستانو - تولء چڏيم سارو زمانو،
تو سوا نه ڪجهه به سهانو - لڳی گلشن شو ویرانو،
دل توکي ڏنسم نذرانو - ٿي ويں سندھ پروانو،
پسلی دنيا ڙاهی فسانو - آهیان تنھنجو یسر پروانو،
تنھنجي در جي کپي دربانی.

تو وت یر نیث تم رسدس - تو سوا نه پئی ڏي وڏندس،
پنهنجي پیار جو پرم به رکنس - تنھنجا ناز سدائیں کمندس،
تنھنجي خاطر سور به سهندس - توسان قدم ملائی هلندس،
تو کان ڪدھن به ڪونه مان ڦنڍس - تولء مرٺو پیو تم به مرندس،
تولء ڏيندس هر قرباني.

ڏي سه-مل ڪا دلداري - اچ مهہر ڪري . مختاری،
ڏسان تنھنجي صورت پیاري - جنهن منهنجي دل آڌتاري،
 منهنجي آهي رگو توسان ياري - تنھنجي الفت جان آڳاري،
تسولئه دلڙي رڙي ٿي ويچاري - اچسي موستي ڪر منشاري،
تنھنجو ڪٿ به نه آهي ثانی.

مونکی یاد سدائین رکجان - پنهنجی دل مان کدھن نم کیدجان،
دنیا کی چدی یر اچجان - مونسان کلندي کلندي ملجان،
گذ مونسان سدائین رهجان - مونکی چدی نم کیدنھن وچجان،
هر مشکل سهندی کلاجان - مونسان سفر ھ هلجان،
کا نم کجهین نادانی.

مونکی راز تو پنهنجا بدائین - پو پیار ڈون چو تو لکائین،
مون ڈی هتھا پئی تو ودائین - تو منهنجوئی چورائین،
پئی کنهن سان مقان دل لائیز - مقان پیار ھ زھر سلائین
منهنجا سھما مثہلا سائین - مان رہندس تنهنجو سدائین
اچی وٹ منهنجی مهمانی

منهنجو شاھد مولی آهي - تو تنهنجو چریو توکی چاهی،
جي ڦرندو زمانو تھ چاهی - پی کنهن ھ کو کم ناهی،
مان تھ رسندس توکی کاهی - بیٹھو آھیان لاھی پاھی،
پیو ڇاھ پیلی کو ڇاھی - توسان رہندس رس پی راهی،
اھا رمز ائھی کا ربانی.

پنهنجی اکڑین سان توکی چمندس - رگو توکی ویٹھو ڏسندس،
تنھنجو ئی سدائین رہندس - توسان ئی رگو پیو ملندهس،
توسان گڈجی بیو مان کلندهس - رگو توسان یار مان جیئندس،
رگو تو ڈی سھما ایندس - توکی ڏسندی خوش ئی ڌرندس،
پنهنجی الفت آھی شهانی.

تنھنجی اکڑین جا پئی تساوا - آهن ڏایا پیمارا پیمارا،
ء ان تی وری هی کارا - اھی کن ٿا مون تی مارا،
وری پیرت جا ڪن وسکارا - کیئن دل کی جھلن دل وارا،
ٿیا زور ازھن جا مارا - ٿی 'عاطف' ویا ویچارا،
دل کئی آ تن مستانی.

(۲)

توکان پار جــدا - هــیــا حــال ٿــیــا، ســکــنــدــیــ ڪــئــیــ ســال وــبــا.

پــنهــنــجــیــ ُــلــفــتــ بــیــارــا هــمــیــشــهــ رــهــیــ،
یــلــیــ پــاــڻــ ســانــ دــنــیــا ڦــھــیــ نــمــ نــھــیــ،

هــرــ دــمــ ڪــرــیــانــ دــعــاـ.

پــنهــنــجــیــ زــلــفــنــ ســانــ توــ قــیدــ ڪــیــوــ،
پــنهــنــجــیــ نــظــرــ ســانــ مــوــنــکــیــ مــارــیــ چــڈــیــوــ،

کــیــدــ ڪــدــھــنــ وــیــمــدــســ ڀــلاـ.

مــوــنــ ڪــئــیــ آــهــیــ توــ ســانــ ئــیــ وــفاــ،
پــنهــنــجــیــ چــاــھــتــ ۾ــ کــاــ نــاــھــیــ جــفاــ،

وــعــدــاــ پــوــرــاــ ڪــبــاــ.

چــاــھــیــانــ ٿــوــ صــنــمــ تــوــ جــلــدــیــ مــلــیــنــ،
۽ــ عــمــرــ ســجــیــ مــوــنــســانــ گــذــجــیــ رــہــیــنــ،

ٻــڏــنــدــوــ نــیــثــ خــداــ.

ڪــهــرــ وقتــ بــیــوــ تــنــهــنــجــوــنــ وــاــتــوــنــ ڏــســانــ،
تــنــهــنــجــیــ ئــیــ ســھــارــیــ ٿــیــ بــیــوــ جــیــاــ،

ایــنــدــیــنــ ڪــدــھــنــ ۾ــثــاــ.

ڏــینــهــنــ رــاتــ صــنــمــ تــنــهــنــجــیــ یــادــ اــثــ،
دلــ تــوــکــانــ ســواــ نــاــشــادــ اــثــ،

چــماــھــتــ ٻــارــیــاــ ٻــشــاــ.

تــنــهــنــجــیــ جــلوــنــ ڪــئــیــ منــهــنــجــیــ دــلــزــیــ چــرــیــ،

جيــ نــمــ اــيــنــدــيــ تــهــ 'ــعــاطــفــ'ــ وــينــدــوــ مــرــیــ،

جلــدــیــ اــجــ دــلــرــبــاــ.

۹- فــیــرــوــرــیــ ۱۹۸۱، هــالــاــ

Gul Hayat Institute

(۳)

مۇن اگر مۇنسان بىلەما جى كەچىي رەھن،
ھەر قادىر تىرى رەگو توڭىي مان بەھار ڈىبان،
ڈىۋەدان تېھەنەدا سەھىي درد ھەمەر وەلىپ،
بىلەجىپ ھەر تىما خۇشىي توڭىي ڈېمىي چەنەمان.

مۇن ئىي چاھەر مەلی مۇنكىي ھەن مەھربان،
جەنھەن جىي اللىت تان بىھەنجىي ھەمان دل فدا،
بەھار جىي بىسالىي مۇنسان تىرى بەھار ھو،
ئىي بىنامان انھىي كىي سەجازىي خدا،
سو خدا مۇن كىي مەليو سەندەر رۆپ ھو،
چاھىيان ٹو سدا كەذجىي تو سان رهان.

ھەر كەھزىي يىماد تېھەنجىي ھەن قەقەنstan پېيو،
دۈر تىو كەان صەنم وقتىت كەزدىي نەتو،
ھەر طرف يار تو كىي ئىي مان ٹو ڈسان،
تو سوا منھەنجىي دل ھەن نە آھى كەپ ھەن،
چاھىيان ٹو تىم جىسىن بە زىنەدە رهان،
تو كىي پىھەنجىي كلى سان لېڭكائىي رەجان.

آھى تو سان سەچىن منھەنجىي ھەر كەخ خوشىي،
تو كىي آھى مۇن سەجىھەبۇ سەندەم زىنگىي،
رات ڈىنھەن يىماد تېھەنجىي رەن ئىي صەنم،
تېھەنجىي دىدار كىي سەجەمان ٹو مان بىندگىي،
جي سوا تېھەنجىي كەنھەن بىي ڈىي آئۇن وۇزان،
آن كەھزىي كەن وۇنى چىن تم كەفەر ئىيان.

GulHayat Institute

پنهنجي نازك نظر سمان قتي تو چديو،
 زخم انجي ته آهين رگ و تون دوا،
 پنهنجي بانهن ه مونكى هميشه تون رك،
 مونكى هرگز نه خود كان ڪجيئن تون جدا،
 پنهنجي بانهن سان بانهون ملائي جيان،
 هوري تن ڏي بانهن ه آئون مران.

نهنجي جلون ڪيو آهي مونكى چريو،
 ننهنجي ئي پيار ه مست آهيان صنم،
 هر گهڙي ننهنجي يادن ه گم ٿو رهان،
 دور مونڪان رهسي چو ڪرين ٿو ستم،
 هاڻ ننهنجي جدائى سهمن آڏکي،
 جي نه ايندین ته مشكل آ زنده بچان.

منهنجي دل ه ته آهين رگ و تون سجن،
 مونكى مدھوش ننهنجي ڪري ٿي نظر،
 آهيان جسم هان، منهنجي آهين تون جان،
 تون ئي آهين اي سهمنا سندم همسفر،
 جيدهن توکي ڏسان ٿو اي ماير لقا،
 بي خوديء مان ٿو پيارا مان تودي ودان.

گوزها اکڙين مان منهنجي ڪريا ڪونه پو،
 ياد توکي ڪري دل ئي دل ه رنم،
 ڪيترو وقت هڪ بشي ڪان رهبو پري،
 مونكى گاري پيو هڪ اهو ئي ته غم،
 سوچيان پيو شڪايت ڪريان توسان ڪيئن،
 سُور دل جا سوا ننهنجي ڪنهن کي چوان.

مُونتي مهـرون ڪـري اـچ هـتي دـلـرـبا،
 منهنجو توـكان سـوا پـيو نـهـڪـنهـن ۾ـڪـوـڪـمـ،
 دـلـ تـهـ 'ـعـاطـفـ'ـ جـيـ پـهـرـيـنـ كـانـ آـهـيـ چـريـ،
 هـائـ ٿـيـنـدـيـونـ وـجـنـ ٿـيـونـ هـيـ اـكـتـيـونـ بـهـ نـمـ،
 تـنهـنجـيـ آـهـيـ جـدـائـيـ گـهـمـشـئـيـ مـوـنـ سـهـيـ،
 هـائـ جـلـديـ هـليـ آـ تـوـنـ اـيـ جـانـ جـانـ.

٢١ - فـيـبـرـوـرـيـ ١٩٨١

Gul Hayat Institute

(۴)

ڏک ِ ڪائی ِ ڪلو مسڪرائي ِ ملو،
سوچيو زندگي ۽ سڀن جو ڀلو.

هي زمانسو اصل کان رکي ساڙ ٿو،
جو پين سان رهي خوش سون ۾ آکو
پو پين جي خوشين کان نه هرگز جلو.

خوش رهئن لئن پين جي نه ڦريو خوشي،
زندگي ۽ سڀن سان رکو دوستي،
۽ پين کي نه ڏک ڏئي پو خوش ٿي تلو.

ڪنهن به انسان جي دل نه توڙن کپي،
۽ چڱائني سڀن لاء سوچن کپي،
هر ڀلائي ۽ جو آخر ته ملندو صلو.

جو ٿئي زخم ٿو ان جي ملندي دوا،
نيث هڪ ڏينهن پنهنجي به پڏندو خدا،
درد سهندوي به رکبو سدا حوصلو.

غم نه جنهن ۾ مليا زندگي چا اها،
۽ ڏکن جي پيان ٿا ملن سک سدا،
نيث پنهنجو به هڪ ڏينهن ٿيندو بلو.

آخر ڪار هڪ ڏينهن مرٺو به آ،
مساري سناسار کي خوش ته ڪرٺو به آ،
زندگي ۽ سڀن سان رهائي هلو.

ظلم جيدو به ٿئي اک ڪڏهن نم نه ٿئي،
ڪنهن جي سامهون به ظاهر اهو غم نه ٿئي،
زخم دل جا اي 'عاطف' وساري ڪلو.

(۵)

ک سو پیرا ستم سهبو توکی نس کڏهن چڏبو،
دنیا جسي اصولن کسي ڦکرائي هليو اچبو.

ک هر وقت ڏسان توکی گڏجي مان رهان توسان،
قدمن ۾ مران تنهنجي ۽ عمر جيان توسان،
توکي ئي ڏسڻ کان پو ڪيئن پئي ڏي پلا ڏسيو.

ک تولاء ته دولت چا دنيا به چڏي ڏيندس،
ڦکرائي اصولن کسي ٿوڏي ئي سچن ايندس،
دنیا سان ٿکر زهندو هر گز نه قدم رکبو.

۷ دنيا جو ته ڪم آهي دل پيار پري توڙڻ،
عشاق جو ڪم آهي دنيا ئي سچي موڙڻ،
دنیا کي چڏي جاني ٿوڏي ئي رڳو وڌبو.

ک هي زخم ڏنو آ تو ۽ تون ئي دوا آهين،
ھن ساري زمانبي ۾ تون منهنجو منا آهين،
ئي دل هي چوي منهنجي تنهنجو ئي سدا رهبو.

ک توکي ئي ڏسڻ چاهيان تو سان ئي رهن چاهيان،
تو سان ئي جيئن چاهيان تو وت ئي مرڻ چاهيان،
اىرار آ 'عاطف' جو الفت جمو پرم رکبو.

(٦)

محبّت جو مهراڻ هر هڪ پسل ه ڇ-وليون ماري،
 منهنجي بدن ه رچيل آهي تنهنجي سچڻ سرهان،
 دلبر سائين دل هي چوي ٿي موونکي سدا رک ساڻ،
 دنيا تم چا عُقبا به ڇڏي ڏيان منزا تنهنجي ڪاڻ،
 منهنجي دل ه تون ئي آهين توکي سچي آ ڄاڻ،
 دل-ڙي ڦڪي يار چـوي ٿي دور آهين چاڪاڻ،
 تون ئي منهنجو سڀـڪجهه آهين ٻئي جي ڪيان چوـڪاڻ،
 'عاطف' جو ايمان آهين تون ره نه موونکان ان چاڻ.

٢٢ مارچ ١٩٨١، هالا

Gul Hayat Institute

(۷)

ک جیسین جیئرو آهیان توسان پیار کبو،
توکی خود کان کذهن به نه دار کبو.

ک توکی مو نکی ڏسیو ٿا ماطھو سڙن،
اکثر ٿا پاڻ سان حسد رکن،
پنهنجی الفت کمی ٿا ڏوھ چون،
ھی ڏوھ سچن هر بار کبو.

ک آهي بماري سچن تنهنجي اک جي ائي،
وئين اکڑيون ملاڻي دلڙي کطي،
مو نکي تنهنجو قسم ڏایو ٿو وئي،
تسوکي ياد سدا سه ٿا يار کبو.

ک تون دل جي هر ڏرڪن ه آهين،
منهنجي اکڙين ه ٿو تون ئي وسین،
منهنجي ذهن تي پڻ چانيل ٿو رهين.
سوچيان پيو کذهن ديدار کبو.

پنهن جي پريست سچن مان نيائيندس،
تسو ڏي ئي قدم پيو ودائيندس،
تسو لء واتون واجهائيندس،
پنهن جو پورو هر اقرار کبو.

تون 'عاطف' آهين منهنجا منا،
تسوکي ياد کريان ٿو صبح و مسا،
اچ موون وت تون اي ماھ لقا،
تسو بن ير کيئن سينگار کبو.

Gul Hayat Institute

قطعا

(۱)

ساجو تون نه آهين صنم پوءِ کا خوشی کيئن شي،
 ڏisan نه توکي ته پو منهنجي بندگي کيئن شي،
 مون عمر ساري رگي تنهنجي نالي آهي کيئن شي،
 جي تون به دور رهين پوءِ زندگي کيئن شي.

٦ - سپتمبر ۱۹۸۱، هala

(۲)

مُحبت ه دنيا سان تک رائيو آ،
 زمانسي سجي کي پو نک رائيو آ،
 سميراء 'عاطف' کڏهن دار ناهي،
 خدا جي خدائی کان چورائي آ.

٦ - سپتمبر ۱۹۸۱، هala

(۳)

تو گهند وجهي جو ڏنو ان کي تنهنجو پيار چيم،
 وري کلي جو کنيئي نيل سا بهار چيم،
 لڳائي سيني سان مون کي لben مان پياري چڏيئي،
 وري خودئي پي ترئين آن کي بس خمار چيم.

٦ - سپتمبر ۱۹۸۱، هala

(۴)

لَبَسْنِ تِي لَامِي ڏلِسْ ۽ گُلَاب ياد آيو،
 جو رخ تان^۱ پرد و هٿيو ماہتاب ياد آيو،
 نگاه، ناز کي شرمائي تو جو هيٺ کيو،
 پراٺو دل ه لڪايل ڪو خواب ياد آيو.

٢٥ - سپتمبر ۱۹۸۱، حيدرآباد

(۵)

ای رشکِ جام نظر سان پیمار پیو مون کی،
 مان تر هُجان ۽ تون ماڻن سان مار پیو مون کی،
 مند گلی سان لگکی نیم خواب مان ٿی وڃان،
 وری سنپالی صنم ٿون سناوار پیو مون کی.
 ۲۶ - سپتامبر ۱۹۸۱، هala

(۶)

هے مهربخ سان منسوب آهیان،
 محبوب جو مان محبوب آهیان،
 هو مون کان وڈیک مون کی پیارو،
 آن دلبر کی مظلوموب آهیان.
 ۲۸ - سپتامبر ۱۹۸۱، هala

(۷)

ڪشم جنهن وات تان گذري سارشک ڪھڪشان ٿي پئي،
 رکي جمت هو قدم پنهنجو اهو هند آسمان ٿي پئي،)
 اگر گلزار مان گذري ته گلشن گلفشان ٿي پئي،
 وجی ویراني هر گر هو ته سو پن گلستان ٿي پئي.
 ۲۹ - سپتامبر ۱۹۸۱، هala

(۸)

هُجی ڪو پنهنجو ته آن سان کھلی گلا به ڪجي،
 وفا نه چائي جو، آن بي وفا کي چا چئجي،
 و چوڙو پیار هر پئدا ته آهي مولي ڪيو،
 هُجی ڪو انسان ته چئجي خدا کي چا چئجي.
 ۲۹ - نومبر ۱۹۸۱، هala

مستزاد

ورتو آ، هن جهان ۾ تولاء مــون جنم - منهنجا منا صنم،
مون تي نه تون ڪجائين هر گز ڪڏهن ستم - منهنجا منا صنم.

تنهنجي ڪري اي دلبر سڀ ڪجهه چڏي ڏنم - آهي سندء قسم،
توڙي ئي بي وڌيان سهئا سدا قدم - منهنجا منا صنم.

” تنهنجي ئي ديد منهنجي دلبر تي بندگي ” - ٿوسان سندم خوشي،
مون تي رهيو آ تنهنجو سهئا سدا ڪرم - منهنجا منا صنم.

تون ئي سندم محبت آهين جهان به تون - ۽ گلستان به تون،
ٿوسان ئي آهي منهنجو وابسته هر ڪو دم - منهنجا منا صنم.

” توبن جيابن اي جاني ممکن اهو نه آ - جائي تو هڪ خدا،
لب نام منهنجو چوندا ڀيل سر ٿئي قلم - منهنجا منا صنم.

ـ مون کي جيئڻ جي لئه ٽير منهنجي وفا ڪپي - اي جان دوا ڪپي،
منهنجو ٿه، هن جهان ۾ منهنجي ئي دم سان دم - منهنجا منا صنم.

ـ ڀيل پيار جا مخالف ڪئين ڪوششون پياڪن - ٿوڙي نتا سگھهن،
‘عاطف’ ٿه، رهندو منهنجو هر گز نه ڪر تون غم - منهنجا منا صنم.

ـ ٨- فيبروري ١٩٨٢، ڪراچي

(۲)

منهنجي سُبْحَنَ صنمر منهنجا بِسِلَارَا صنمر،
 منهنجي لَعَ آهي منهنجو ته هرڪو قدم.

تو كي ڏسو رهان تو سان ڪلندو رهان،
 تو سان سُرمان ٻيل آئسوں ٻيو دمبلو.

که تو كي ڏسڻري ڏلسن آهي ان بي چين معان،
 منهنجو هري جو شم سو آ منهنجو به غم.

تون سَلَامَتْ ٻُجَيْنَ ٻه سدائين ڪيلين،
 من شه چه هماني ڏسو شو سندھ اکڙيون نم.

امان منهنجي محبت هه آهي ان ڪتل،
 تو سوا ڪونه ٻيو آهي ڪوئي سندھ.

منهنجي جهه جان تون منهنجو سر ساه تون،
 تهان منهنجو صنمر مونسكي منهنجو قسم.

آهي 'عاصف' تون سڀناهه حاڪم سندھ،
 تو لئه دنما چڏڻ آهي آسان ڪم.

Gul Hayat Institute

(۳)

منهنجا مُحب منا دلدار سچن،
منهنجي اکڑين جا اي نار سچن.

جي مون وت تون ناهين اي مِثا،
هي تخت لِگن شا دار سچن.

هي دنيا پلي بدnam کري،
پرواه ناهي کا يار سچن.

منهنجو آهي يقين خُدا هر سدا،
هو کڏهن نم کندو سون ڏار سچن.

هي وقت آشورو جُدائِيَّ جو،
پو آهن رگوئي پيار سچن.

‘عاطف’ جا سُهنا پيارا پيرين،
مونکي آهي سدا تنهنجي سار سچن.

١٣ - دسمبر ١٩٨٠، هلا

Gul Hayat Institute

(٤)

، جدا توکان جانب مان جي کونه سگھندس،
البک توکان میثرا رهی کونه سگھندس.

مان آهيام بدن تون سندم جان آهين،
سواساہ تنهنجي کطي کونه سگھندس.

رگو تنهنجون راهون ڈسان پيو مان میثرا،
سو تو سفر هلي کونه سگھندس.

کري عشق ه سو چڏيو آهي قابو،
پئي کنهن سان ياري رکي کونه سگھندس.

هلي آتون هائي هميشه لا مون وت،
جداي سندھ مان سهي کونه سگھندس.

ازل کان ئي 'عاطف' اوهان جو آسھما،
اوہان جو قسم آوري کونه سگھندس.

١٤ - دسمبر، ١٩٨٠، هلا

Gul Hayat Institute

(۵)

جدا توکان ٿي ڪيئن يار جيان،
تون ٻڌاءِ موں کي ڪيئن ساه ڪڻان.

تو جي موں کي چڏيو اي يار منا،
پو ٿيندو چا ويهي ڏسجان.

دولت بنگلا ۽ ماڙيون ته چا،
نهنجي خاطر دنيا کي به چڏيان.

اي سُھما صنم اي مٿرا صنم،
موں کي پاڻان جُدا هرگز نه ڪڃان.

ڏڪ سور هجن تو کان دور سدا،
نهنجي لاءِ دعا ڏينهن رات ڪريان.

آهي 'عاطف' جي دل جي هي صدا،
تو سان صنم مان گنجي رهان.

هالا - ۱۴ دسمبر، ۱۹۸۰

Gul Hayat Institute

(٦)

آرزو منهنجي ديله محبوب آ،
منهنجي جند جان سان جو منسوب آ.

منهنجي دل کي هميشه کان ئي وئي،
دلربا جو پيار مطلوب آ.

هن زمانى کي آئون چو چاهيان،
منهنجي دل صرف هن ذي مرغوب آ.

هن زمانى ه حسن وارا هزار،
هو جهان ه سين کان ئي خوب آ.

جنهن بنایو آ مون کي دیوانو،
سو سندم يار ئي تې محجوب آ.

هن سىجي ساري ملکه ه 'عاطف'،
صرف مون سان سو ئي منسوب آ.

هالا - ۱۹۸۰ دسمبر،

Gul Hayat Institute

(٧)

જરૂર હેન ઉચ્છુ જી અન્તેના તીવિન્ડી આહી •
તૃદૂર હૃષી જી એટા તીવિન્ડી આહી •

દીની ઉચ્છુ કી કલ્ફ વડબો આ એકણી,
વોસારી ચ્છદ્યો દન્યા ચા તીવિન્ડી આહી •

એ ગુરુ ઉચ્છુ કાન કુરુ વન્ને તા જી ચાહેયો,
તે પો પીયા હેક્ઝી બલ તીવિન્ડી આહી •

વડાઈ કુરુ કી ને પો રોક્યા આ,
તૃદૂર પીયા પૂર્યા વફા તીવિન્ડી આહી •

જરૂર હેન પ્રત હી પીય પાયી તો કોણી,
તૃદૂર કાન થી દન્યા ખ્ફા તીવિન્ડી આહી •

એ ગુરુ પીયા મન્ને કુરુ કુરુ કી જી રોક્યા,
એહાઈ તે એ જી દગ્ધા તીવિન્ડી આહી •

કરી પીયા પો દુર દલિબ રહેન તા,
એન્હી કાન ને બદતર સરા તીવિન્ડી આહી •

એ ગુરુ હૃષી ચાહેયા તે ચ્છદ્યુ ઉચ્છુ કી તુન,
એન્હી સાન વફા ચા એદા તીવિન્ડી આહી •

મિહિત મંતાહેયાન સીન કાન આ 'ઉાત્ફ' •
સેદા પીયા હી દલ સફા તીવિન્ડી આહી •

૧૯ - ડસેમ્બર, ૧૯૮૦, હાલા

Gul Hattyat Institute

(۸)

هـے جسم نـه پـر هـے جـان آـهـيـون،
پـنهـنـجـي درـدـنـ جـو درـمـان آـهـيـون.

تون مون هـم آـهـيـن آـئـون تو هـم آـهـيـان،
پـنهـنـجـي پـيـارـ جـو پـسـنـ سـامـان آـهـيـون.

نه تـونـ مـونـكـي چـذـيـنـ نـهـآـئـونـ توـكـيـ چـذـيـانـ،
هـےـ بـئـيـ حـيـ بـئـيـ جـنـدـ جـانـ آـهـيـونـ.

هـےـ آـهـيـونـ هـمـكـيـ ٿـيـ جـيـئـنـداـسـونـ،
هـےـ جـسـمـ آـهـيـونـ هـےـ جـانـ آـهـيـونـ.

هـےـ بـئـيـ وـتـ ٿـماـ هـرـوقـتـ رـهـونـ،
هـےـ بـئـيـ جـوـ پـيـارـ ۽ـ شـانـ آـهـيـونـ.

تونـ منـهـنـجـوـ صـنـمـ مـانـ تـنـهـنـجـوـ آـهـيـانـ،
هـےـ بـئـيـ جـوـ پـاـڻـ ئـيـ مـانـ آـهـيـونـ.

تونـ "عـاطـفـ" جـوـ آـئـونـ تـنـهـنـجـوـ رـهـانـ،
هـےـ بـئـيـ جـسـوـ پـاـڻـ اـرـمـانـ آـهـيـونـ.

(૧)

રૂ
રેઝાની હે તનહેંગ્ઝો સેજ્ઝુન મેત ને આહી,
સંદે સુનહેન મણ્ણા ક્રેદ્દેન ગ્કેમ ને આહી. હુ

૧૧
તમણા એથી સ્લા ખ્વોશ રહીન તોન,
સ્વા દોકાન જાંબ કો જેરમટ ને આહી.
હુ

રેર્ગ્કો રાત યે ડ્યિનહેન ત્વોક્કી પ્કારિયાન,
સંનદ્દ પ્યાર દલ હે ક્રેદ્દેન ગ્કેમ ને આહી.

૧૨
ઓઝ કાન વની આનુન તનહેંગ્ઝો ડી આહીયાન,
સંદમ પ્યાર હે ક્રોબે વ્ટ સ્ટ ને આહી.

૧૩
સેજ્ઝુન આનુન તનહેંગ્ઝો સ્લાસ્સીન જ્વાયાન,
સંદમ દલ હે તોલ ક્રેદ્દેન ક્રેમ ને આહી.

૧૪
ઓહાન જો ડી આહીયાન ઓહાન જો ડી રહેન્ડ્સ,
ઓહાન જો ક્રેસ્મ કો બે પ્યો ગ્કેમ ને આહી.

૧૫
ય્યેચીન આહી મોન્હકી એટી તોન ડી હોન્ડિન,
સંદમ લાએ પ્યાર કો બે કો ચ્છ ને આહી.

૧૬
ય્યેચીન રક્જો હેર્ડમ ખ્ડા હે એ સ્હેઠા,
હ્યુ 'આટ્ફ' ઓહાંગ્ઝો કો ચર્પ્ટ ને આહી.
હાલા - દસ્સીન ૧૯૮૦

Gul Hayat Institute

(૧૦)

જાવિન તો તું મોનકી ચરિયો આ જરિયો,
આ પાઈન તો પાકર ડ્રિડો આ પ્રિડો.

જતી તો સ્લેઝ આહી મોનકી સજીન,
માન એન્ડસ આંતી યીર વરિયો આ વરિયો.

ચબું શમ તુંકી સજીન સારિયાન,
જીયાન પ્રેયો રહ્તી માન મરિયો આ મરિયો.

તું હર વેચ મનેન્જી એકીન હ રહીન તો,
આહીયાન યાર તો લે ચરિયો આ ચરિયો.

સંનદ્મ સાહ આ સર જો તું તી ડાઢી,
ડ્રિસાન પ્રેયો આથુન તુકી તરિયો આ તરિયો.

રકી દલ હ યાદિયોન પ્રેયો 'ઉાત્ફ' જીથી,
સંદે યાદ હ હત ગ્રારિયો આ ગ્રારિયો.

૨૦ - ડિસેમ્બર ૧૯૮૦, હાલા

Gul Hayat Institute

(۱۱)

جو بیار آهین منهنجو یار آهین - منهنجو سهئما سچن دلدار آهین،
جي جان آهین منهنجو ساه آهین - منهنجو بیارا پرین منثار آهین.

گھري آخدا کان اھائی دعا - تنهنجي ٻانھن ه آؤن یار جمان،
اڱ اچي تنهنجي ٻانھن ه - رڳو ٿون ئی تم منهنجو یار آهين.

جي ٻانھن ه موونکي ٿون رکجان - ڌن ٻانھن ه آؤن جیان ۽ مران،
عمر وڃي ٿن ٻانھن ه - ٿون ئی منهنجي گلي جو هار آهين.

ب آئي خیالن ه بنھنجي - وينو توکي رڳو مان یار ڏسان،
ن سور سلیان تنهنجا سور ٻدان - منهنجو ٿون ئی سچن غم خوار آهين.

ان دور رهين ٿون منهنجا پرین - اهو وقت آمون لا قيمات جو،
بونکان نه ئي منهنجي ويجهواچ - ٿون ئي بیارا پرین منهنجو بیار آهين،

نيا ڳالهيوں هزار ڪري - ٿون منهنجي وفا ئي ڀمن رکجان،
تنهنجو آهي ان تنهنجو رهندس - ٿون ئي منهنجي اکين جو نار آهين.

منهنجو همت توجھ مليو همت ه - تدھن کان ئي سندھ "عاطف" آؤن ٿيس،
قايو وري ٿون نه همت چلجان - منهنجو ٿون ئي سچن آذار آهين.

٢٠ - دسمبر ١٩٨٠ ، ھلا

Gul Hayat Institute

(۱۲)

اوهان سان ملٹ لاء بیتے اب آهیان،
مِلی پر وچن گر توهان ڏي ئی کاهیان.

سندرم بـی وسیعه تـی رـزو آسمان اـج،
عجب مـان ڏـئین پـی تـه ڪـیئن زـنده آـهیان.

هــی بــرسات موــنکــی ستــائــی ٿــی هــر هــر،
پــلا ڪــنهــن جــی ســامــهــون وــجــی هــن تــی دــاهــیان.

ڪــرــی یــاد موــنکــی رــزو تو بــه هــونــدــو،
پــرــی توــکــان ٿــی یــار خــوش مــان بــه نــاهــیان.

ڪــرــی باــڻــ کــی تــنهــنجــی زــالــی چــڈــیو مــونــ،
خــمرــ ڪــنهــنکــی ڪــھــزــی تــه چــا ڏــو مــان چــاهــیان.

هــای آــهــتــی تــمــون یــا مــوــنــکــی ســدــی وــثــ،
ســچــشــ تــنهــنــجــو 'عــاطــفــ' تــه آــئــونــ ئــی آــهــیــانــ.

۲ - دسمبر ۱۹۸۰، هــالــا

Gul Hayat Institute

(۱۳)

ضرورت هئم جنهنجي سو يار مليو،
گهريم جو خدا كان آهو يار مليو.

— جدهن هن محبت مان مرکي نهاريyo،
تدهن كان ئي مونكى هي سمسار مليو.

محبت مان هن مونكى ياكى آباتو،
سون چاهيو ئي جدهن و اهو هار مليو.

سوا هن كان يارو كيدهن كونه ويندسى،
ضرورت هئي جنهنجي سو منشار مليو.

خدايا اسان تي كرم كر سدائين،
يندى مهرباني سان غمخوار مليو.

بلند بخت "عاطف" آهين هن جهان يه،
وفدار حبيب دلدار مليو.

— ٢ - دسمبر ١٩٨٠ هala

Gul Hayat Institute

(۱۴)

اوہان کان ڈار ٿي حالت عجیب آ دل جي،
نگاہ ۾ رڳو آهي تلاش منازل جي.

نگاهون منهنجون سدائين اوہان کي گولهین ٿيون،
اوہان جي ناهيو تم پو گالهه ڪھڙي محنلي جي.

چڏي هي دنيا سموري لڳس اوہان جي پنهان،
جيڪير شروع کان وئي هر صلاح هن دل جي.

مون پنهنجي گالهه چڏي آ اوہان جي سامنچون سچڻ،
مونکي نه آهي ضرورت ڪا ڪنهن به عادل جي.

سفر ۾ سات رهيو گر اوہانجو مونسان صعن،
تم ٻو ۽ ٻروائي ڇاهي ڪا ڪنهن به مشڪل جي.

جدا اوہان کان نه ٿيندو سچڻ ڪڏهن 'عاطف'،
دلوي صلاح ملي مونکي ڪنهن به عاقل جي.

Gul Hayat Institute
۴۶ - ڊسمبر ۱۹۸۰ء

(۱۵)

اکڑین ۾ تون رهین ٿو دل ۾ به تون وسین ٿو،
آهیان مان تنهنجو سیپ ڪڄهه پو دُور چو رهین ٿو.

توکی یقین آهي منهنجي وفا تي پيارا،
ماڻهون چون ٿا جيڪي انهن حي چو بدین ٿو.

ديوانگي سڏيان ڍا هن کي چوان مجھت،
هر هند ڏسان ٿو توکي خوابن ۾ تون اچين ٿو.

دنیا جي پروا چالئه ڪريون اي یار پيارا،
دنیا ڪري چا سگهندی ان کان تون چو ڊجین ٿو.

منهنجي اکين سان ڪو پيو توکي ڏسي ته سمجھي،
اي منهنجا پيارا دلبر منهنجو تون چا لڳين ٿو.

تنهنجي ئي مست نظرن ديوانو آ بنایو،
اچ مرڪي مونکي ماري تون ڀر چڏين ٿو.

ان وقت هن جهان کان بيمگانو مان ٿيان ٿو،
جنهن پل اچي تون ويجهو مونکي کلي ڏسين ٿو.

منهنجو آ چين توت منهنجو آ ساهه توسان،
آهين تون یار 'عاطف' پو دير چو ڪريں ٿو.

٢٦ - دسمبر ۱۹۸۰ء، هلا

(۱۶)

هزارین سال جیو خوش ره و عزیزن سان،
سدائین پیار کریدو پنهنجی همت رفیقن سان.

توهان جي دل ۾ سین لاء آهي پیار سدا،
توهان جو سات رهیو آهي همت غریبن سان.

هي سور، درد ۽ غم سڀ توهان کان دور هجن،
گھرون دعائون سدائین ٿا گڏ ڦقبيرن سان.

دعا ڪري ٿي توهان لاء هرڪا دل حساس،
توهان ذه بیائي رکي آ ڪڏهن قریبن سان.

توهان جو سایو رهی شل سدا اسان جي مٿان،
ملی ٿو پیار توهان جھڙو همت نصیبن سان.

دعا گھري ٿو خدا کان توهان جي لئه 'عاطف'
سدائین خوش ٿي ره و پنهنجي همت حبیبن سان.

٢٦ - ڊسمبر ١٩٨٠ءِ ع هالا

نوت: هي غزل طالب المولى سائين تان لکيو اٿم.
GulHayat Institute
'عاطف'

(۱۷)

ڪـڏـهن ڪـانـه ٿـينـدي اـسانـ هـ جـدائـي
پـلـي زـورـ لـائـسيـ هـيـ سـارـيـ خـدائـيـ.

اسـانـ پـيمـارـ هـ پـوـجـيوـ هـ ٻـئـيـ کـيـ،
اسـانـ ڏـارـ آـ هـڪـڙـيـ دـڙـيـاـ وـسـائـيـ.

ازـلـ کـانـ وـئـيـ هـ ٻـئـيـ کـيـ ٿـاـ چـاهـيـونـ،
سوـاـ هـ ٻـئـيـ جـيـ نـمـ بـيـ ڪـاـ بـهـ وـائـيـ.
نـهـ دـولـتـ کـچـيـ سـونـ نـمـ دـنـيـاـ کـچـيـ سـونـ،
کـچـيـ ٿـيـ فـقـطـ ڍـارـ جـسـيـ آـشـنـائـيـ.

چـڙـڙـيـ دـيـنـ دـڙـيـاـ ٿـيـاـسـونـ سـجـنـ حـاـ،
اسـانـ پـنهـنـجـيـ دـلـ آـ سـجـنـ سـانـ مـلـائـيـ.
نـهـ ڪـنـهـنـ کـيـ چـئـونـ ٿـاـنـ ڪـنـهـنـ جـيـ بـدونـ ٿـاـ،
اسـانـ پـرـتـ هـ رـيـتـ سـاـگـيـ هـلـائـيـ.

دـعـائـونـ ڪـريـونـ پـيـاـ سـيـنـ کـيـ سـدـائـيـنـ،
اسـانـ جـسـيـ دـلـيـنـ هـ نـهـ آـهـيـ بـرـائـيـ.

پـلـيـ آـزـمـاـيوـ اـسانـ جـيـ مـحـبـتـ،
ورـيـ پـوءـ ڏـسـجوـ اـسانـ جـيـ چـرـيـائـيـ.

اسـانـ جـيـ دـلـيـنـ هـ نـهـ ڪـنـهـنـ لـءـ عـداـوتـ،
نـهـ ڪـنـهـنـ لـءـ بـرـائـيـ نـهـ ڪـنـهـنـ لـءـ پـيـاءـيـ.

اسـانـ پـيمـارـ هـ پـيـاـنـ کـيـ آـ پـيـجاـيوـ،
سـداـ چـاهـيـونـ ٿـاـ سـيـنـ جـيـ ڀـلاـئـيـ.

مـحـبـتـ ڪـنـدـيـ هـتـ ڏـسـيـ ڪـونـ سـگـهـنـدـيـ،
ايـ 'ـعـاطـفـ'ـ هـيـ دـڙـيـاـ سـڙـيـ ٿـيـ اـجائـيـ.

٤٦ - ڊـسمـبرـ ١٩٨٠ـعـ، هـالـاـ

(۱۸)

بادل به آهن بیلما منظر هی سهانو آ،
عائنق هی سندھ هردم هت غم جو نشانو آ.

مونکی تا دسن بادل حیرت مان هتی هر هر،
بس آئون جلان پیو ۽ خوش سارو زمانو آ.

موسم کی ڏسی آئون ڏریان پیو رگو آهون،
ساجن کان سوا هائی دنیا ته ویرانو آ،

هے سال اجا دوری هي پیاز جي مجبوري،
سوچیان پیو رگو سچنا هي ڪھڙو بهانو آ.

هے ڏینهن نتو گذری ڪئن سال گذاريندس،
سپ توکان جدا مونکی چوندا تم دیوانو آ.

معشوق تم هوٽدا سپ ھنوقت عشاقن وت،
تون ڈور رهیں مونکان هي غم جو بهانو آ.

توئی تم چيو هو هي مونکان نه پري رهجان،
چو دير ڪرین پیو تون هي ڪھڙو فسانو آ.

تو وت به آهن پیارا ماضی ۽ جا حسین لمحاء،
مون وت به تم تو وانگر یادن جو خزانو آ.

دن دولت، دنیا ۽ دسته ور زمانی جو،
‘عاطف’ هي سندھ اچکلهم هر شی ڪان پیگانو آ.

(۱۹)

اکچون ترسن پیون تو کی ڈسٹ لئ، ۽ حالت بد کان بدتر ٿي رهي آ،
ذهن ۾ صرف آ تنهنجو تصوّر، ۽ دل نوسان ملئ ائه چئي رهي آ.

سندرم دل جي هر ڪڪ ڏرڪڻ آهين، ۽ هر ڪڪ ساه ۾ دون ڏي سمايل،
سندرم نس نس ۾ تنهنجو پيار آهي، سندرم دل تنهنجي ائه ترسی رهي آ.

نم ڪنهن دستور جي آهي ڪاپرو، نم ڪوئي دين دنيا سان تعلق،
نم ڪا خواهش هنن محلن جي آهي، نم موئکي چاهم دولت جي رهي آ.

سندرم حسرت آتوسان گڏ گزاريان، سچي دنيا کي تو وٽ مان جه ڪاييان،
سدائين آئون تنهنجو ڀر چوايان، تمـنا دل ۾ هي باقي رهي آ.

صنم موئکي سدائين ياد رکجان، زمانی کان ٻچي هر گز نه هتھجان،
محبـت ۾ تم بد نامي به ٿيـندـي، اها بد نامي اچـڪـلهـ، ٿـي رـهـيـ آـ.

ڪـئـين دـشـمنـ آـهـنـ دـنـيـاـ ۾ـ هـرـ هـنـدـ، اـنـهـنـ ۾ـ ڪـجـهـ پـرـاـيـاـ ۽ـ ڪـيـ پـنـهـنجـاـ،
پـليـ هوـ زـورـ لـائـنـ پـيـاـ هـزارـينـ، نـمـ قـرنـدـيـ دـلـ جـاـ تـنهـنجـيـ ٿـيـ رـهـيـ آـ.

جـڏـهنـ دـنـيـاـ ڏـهـنـ جـوـ حـڪـمـ مـلـيوـ، تـڏـهنـ کـانـ ٿـيـ خـداـ جـوـ فيـصلـوـ ٿـيوـ،
تمـ توـنـ ۽ـ مـانـ زـمـيـنـ ٿـيـ هـڪـٿـيـ رـهـنـداـ، اـنـهـيـ ۽ـ جـيـ اـبـقاـ اـجـ ٿـيـ رـهـيـ آـ.

سندرم شـهـ، رـڳـ کـانـ ويـجهـوـ توـنـ رـهـيـنـ ٿـوـ، سنـدرـمـ اـکـڙـيـنـ ۽ـ دـلـ ۾ـ
ئـيـ رـهـيـنـ ٿـوـ، سـجـئـ مـونـ ۾ـ رـهـيـنـ ٿـوـنـ ڏـيـ سـماـيلـ، سنـدرـمـ هيـ زـنـدـگـيـ تـنهـنجـيـ رـهـيـ آـ.

ڪـريـنـ دـنـيـاـ جـيـ چـوـ ٿـوـ ڳـالـهـ دـلـبرـ، چـوـيـ پـئـيـ جـيـڪـوـ ڪـجـهـ انـ
ڪـيـ چـوـڻـ ڏـيـ،

سنـدرـمـ سـرـ سـاـهـ آـهـيـ تـوـنـ ڏـيـ مـنـڙـاـ، سنـدرـمـ جـنـدـ جـانـ توـسانـ ڏـيـ رـهـيـ آـ.

پلا توکی چڏي ڪيڏنهن مان ويندس، سندم تون ئي ته آهين
يار سڀڪجهه،

جنم ورتـو آـسون تو لاءِ پيارا، موـنـکـي پـرـوا فـقـطـ تـنهـنـجـيـ رـهـيـ آـ.

سـجـيـ دـنـيـاـ هـكـ تـونـ ئـيـ تـهـ آـهـيـنـ، سـنـدـعـ خـاطـرـ کـھـاـنـ پـيوـ سـاـھـ هـتـ مـانـ،
سـجـيـ سـنـسـارـ هـرـ تـنهـنـجـوـ ئـيـ آـهـيـاـنـ، هـيـ گـالـھـيـوـنـ سـيـ سـنـدـمـ دـلـ چـئـيـ
رهـيـ آـ.

سـجـنـ سـهـثـاـ مـدـائـيـنـ يـادـ رـكـجـانـ، يـليـ دـنـيـاـ چـوـيـ موـنـکـيـ نـهـ چـڏـجـانـ،
آـهـيـنـ دـولـتـ ۽ـ دـنـيـاـ تـونـ ئـيـ مـنـهـنـجـيـ، سـنـدـمـ الـفـتـ تـمـ تـنهـنـجـيـ ئـيـ رـهـيـ آـ.

سـجـنـ 'ـعـاطـفـ'ـ سـاـنـ تـونـ هـرـدـمـ وـفـاـ ڪـرـ، يـليـ دـنـيـاـ سـرـئـيـ هـنـ کـيـ
سـرـئـنـ ڏـيـ، سـنـدـمـ تـقدـيـرـ هـرـ تـونـ تـ، آـهـيـنـ، سـنـدـمـ تـقدـيـرـ تـنهـنـجـيـ ئـيـ زـهـيـ آـ.

- جـنـورـيـ ١٩٨١ـعـ، هـالـاـ

Gul Hayat Institute

مـونـكـي مـهـ پـيـارـي اـكـيـن سـان آـنـوـ
جهـانـ جـيـ شـرابـنـ كـيـ پـيـ چـاـ كـندـسـ.

سـنـدـمـ دـنـيـا آـهـيـن سـجـعـ سـائـيـنـ تـونـ،
پـلاـ پـوـ زـمـانـوـ گـهـمـيـ چـاـ كـندـسـ.

سـنـدـءـ لـالـ لـبـ كـيـ چـمـيـ مـونـ ڈـنـوـ،
پـلاـ بـيـ بـ، كـاـ شـئـيـ چـكـيـ چـاـ كـندـسـ.

سـجـعـ يـارـ 'ـعـاطـفـ' جـيـ منـزـلـ بـهـ تـونـ،
تـمـ پـوـ قـافـانـ سـانـ هـلـيـ چـاـ كـندـسـ.

٩- جـنـورـيـ ١٩٨١ـعـ، هـالـاـ

Gul Hayat Institute

(۲۱)

خاشق بـه تو کـیو آ شاعر بـه تو کـیو آ،
بـاطن ھـوس آئـون ظـاهر بـه تو کـیو آ.

مونـکـي خـبـر نـه هـئـي کـا چـا پـيـار تـيـند و آـهي،
آـلـفت ھـ یـار مـونـکـي مـاـھـر بـه تو کـیـو آـ.

هن کـائـنـات کـان وـد تـنهـنـجو آ پـيـار مـون لـئـ،
آـلـفت ھـ یـار مـونـکـي طـاهـر بـه تو کـیـو آـ.

منـهـنـجي دـل و جـگـر ھـ توـن دـي آـھـين سـمـاـيلـ،
مونـکـي اي منـهـنـجيـا مـيـشـا عـاطـرـ بـه تو کـیـو آـ.

اـگـ صـبـر و شـکـر کـان مـان نـا آـشـنـا هـئـسـ پـرـ،
ذـئـي پـيـار ھـ جـدـائـي صـابـرـ بـه تو کـیـو آـ.

آـئـون هـئـس هـمـيـشـه هـر عـام اـنـسـان جـھـڙـوـ،
مـونـسـان ڪـري مـجـبـت سـاحـرـ بـه تو کـیـو آـ.

رنـج و الـمـ جـهـان جـي مـونـکـي گـھـڻـو ستـادـوـ،
پـرـ پـيـار ڈـيـعـي مـونـکـي صـابـرـ بـه تو کـیـو آـ.

مـونـزـنـدـگـي ڪـمـ ڪـنـھـنـ جـي سـامـھـونـ نـهـ ڪـنـڌـجـھـ ڪـاـيوـ،
پـنـھـنـجيـاـنـ جـھـڪـڻـ لـئـ قـاـصـرـ بـه تو کـیـو آـ.

Gul Hayat Institute
تو جـھـڙـوـ يـار مـلـيـوـ موـنـ شـکـرـ کـيـوـ خـشـداـ جـوـ،
مـطـلـبـ نـهـ ٿـيوـ اـھـوـ دـيـ شـاـڪـرـ بـه تو کـيـو آـ.

«عـاطـفـ» هـئـوـئـي هـارـيلـ دـنـيـاـ جـي رـنجـ و غـمـ کـانـ،
اـکـڙـيـنـ مـانـ مـئـيـ پـيـاري نـاـصـرـ بـه تو کـيـو آـ.

۱۱ - جـنـورـي ۱۹۸۱ عـ، هـالـاـ

(۲۲)

دۇھۇم ھەزىزىي ڈنىي ٿم سا ته پنهنجي يار كىي،
زندگىي سەمجھان ٿو آئون ھن مثىي دلدار كىي.

رات ڏينهن ۽ صبح و سانجھي هت پري ھن کان گھٺو،
”ياد هردم ٿو ڪريسان پنهنجي مئي منزار كىي“.

ھن كىي سامەون پنهنجي آئي ان جي قدمن ھ رهى،
پو رڳو وينو ڏسان ھن حسن جي سرڪار كىي.

ھوئي منهنجي زندگىي ۽ ھوئي منهنجي بندگىي،
پو ڀلا آئون ڪريان چا ھن سچي سنسار كىي.

هر گھڙي ٿڪان پيو آئون ياد دلبر كىي ڪري،
وقت ٿي ويـو آ گھڻو محبوب جـي ديدار كىي.

ياد ھن جيـ سان ئي اج تائين مان زنده آهيـان،
۽ ڀلا پو ڪيئن وساريـندس انهـ جـي پـيار كـيـ.

پـيار سـان منهـنجـي سـچـھـ موـذـكـي لـڳـاـيو ھـوـ گـلـيـ،
يـادـ آـئـونـ پـيوـ ڪـريـانـ باـھـنـ پـنهـنـيـ جـيـ هـارـ كـيـ.

آـرـزوـ آـهـيـ سـنـدـمـ سـچـھـيـ جـيـ قـدـمنـ كـيـ چـمانـ،
آـئـونـ رـكـنـدـسـ يـادـ هـرـدـمـ دـوـسـتـيـ ۽ـ يـارـ كـيـ.

زـندـگـيـ ھـ آـ ضـرـورـتـ هـ ڪـ فقطـ ھـنـ پـيارـ جـيـ،
يـادـ ”عـاطـفـ“ رـكـنـدوـ هـرـدـمـ ھـنـ مـثـىـيـ منـزارـ كـيـ.
- ۱۱ - جـنـورـيـ ۱۹۸۱ عـ

(۲۳)

آداسائی ٿي ختم آيو جڏهن مطلوب محفلي هر،
 فقط مون ساڻ هو سهڻو هئو منسوب محفلي هر،

اچڻ ڪان هن جي پھردين سڀن سوچيو پي ته چا هوندو،
 ”سڀئي حيران ٿيا آيو جڏهن محظوظ محفلي هر.“

انهيء محفلي هر هر پاسي هزارين حُسن وارا هئا،
 مگر سڀني جي وچ هر هو لڳو پي خوب محفلي هر.

جڏهن سهڻي محبت مان کلي مون ڏي کنيون اکڙيون،
 انهي دم ڪان وڌي ان جو ٿيس مرغوب محفلي هر.

سچي محفلي ڪيو ٿي رشڪ منهنجي خوش ذميبي عٽي،
 سڀن سامهون کلي مونسان ملييو محظوظ محفلي هر.

سر محفلي ڪيو اقرار هن مونسان محبت جو،
 چيائين آهيان ‘عاطف’ جو رڳو محظوظ محفلي هر.
 ۱۵ - جنوري ۱۹۸۱ ع، هالا

Gul Hayat Institute

(٢٤)

مونکی تنهنجو قسم تون ئی منهنجو صنم،
توصان الفت ڪرڻ منهنجو پهريون آ ڪم.

آئون تنهنجو آهيان تون يقين رک اهو،
ع ڏئي چڏ مونکي سندء ساروئي غم.

منهنجي چاھت به تون منهنجي پوچا به تون،
تهنجون بياريون اکيون ٿيٺ ڏيندس نه نه.

مـون نگاهون کـڻي صـرف توـکي ڏـنو،
صرف توـڏي ئـي وـڌـنـدو سـندـم هـر قـدم.

تهنجو دـيدـارـي منهـنجـي طـاءـتـ اـئـي،
مونـکـي بـخـشـيو آـتو لـئـهـ خـلـداـ هي جـنمـ.

آئون توـکـانـ جـُـداـ جـيـ نـهـ سـگـهـنـدـسـ ڪـڏـهـنـ،
منـهـنجـوـ آـهـيـ سـچـئـ تـهـنجـيـ دـمـ سـانـ ئـيـ دـمـ.

پـاـڻـ کـيـ دـنـيمـاـ وـارـاـ الـڳـ چـاـ ڪـنـداـ،
پـاـڻـ قـيـ آـهـيـ پـهـنجـيـ خـلـداـ جـوـ ڪـرمـ.

تهنجي لـئـهـ ڏـنـ تـهـ چـاـ هـنـ جـهـانـ کـيـ چـڏـيـانـ،
سـچـنـدوـ 'ـعـاطـفـ' سـندـءـ ڪـاـڻـ هـرـ ڪـوـ سـتمـ.

(۲۵)

لال لب ۽ مسست نظرن سان نهوزي تو چڏيو،
مونکي پنهنجي مشڪبن زلفن هر وکوري تو چڏيو.

نهنجي جلوں پهرين مونکي هوش کان باهر ڪليو،
قهر آهي پنهنجي زلفن کي به چوڙي تو چڏيو،

مـون ڪئي تـوسـان وـفـا توـكـي خـبـرـ آـهـيـ اـهـاـ،
پـيارـ هـرـ منـهـنجـاـ مـنـاـ مـونـکـيـ پـرـوـزـيـ توـ چـڏـيوـ.

منـهـنـ جـيـ تـنهـنجـيـ وـچـ هـوـ دـنـيـاـ جـوـ هـڪـ لـيـڪـوـ لـڳـلـ،
پـرـ ڪـريـ مـونـسانـ وـفاـ لـيـڪـيـ کـيـ تـوـزـيـ توـ چـڏـيوـ.

مـونـ بـنـايـوـ آـ وـفـائـنـ جـوـ حـسـيـنـ پـختـوـ محلـ،
۽ـ وـريـ انـ هـرـ سـجـنـ خـودـ کـيـ بهـ جـوـزـيـ توـ چـڏـيوـ.

عـشـقـ هـ دـنـيـاـ چـڏـيـ مـونـسانـ ڪـئـيـ آـ توـ وـفـاـ،
هنـ زـماـنـيـ جـيـ اـصـولـنـ کـيـ بهـ موـزـيـ توـ چـڏـيوـ.

نهنجون واتون تنهنجا رستا تنهنجو 'عاطف' پيو ڏسي،
قلب هـيـ عـشـقـ جـوـ اـجـ تـيـرـ کـوـزـيـ توـ چـڏـيوـ.

Gul Hayat Institute
11 - جـنـورـيـ 1981ءـ، هـالـاـ

(٤٦)

اچ منهنجا سچن کري مون تي ڪرم،
چڏي دنيا رک الْفَت جسو ڀرم.

منهنجو جيون تو لئهه آهي فقط،
نهنجي مان سوا ذاهي مونکي ٻيو ڪم،

مون نهنجون خوشيون آهن تو کي دنيون،
ذون نهنجو مونکي ذي سارو ئي غم.

سي وعرا ڪيل آئون بُورا ڪندس،
مونکي نهنجي سر جو آهي قسم.

نهنجي هر ڪا خوشي آهي تو سان سچن،
نهنجي دل هر فقط ذون ئي آهين صنم.

ڪصب روز سندھ سڪ هر ٻيو سڪان،
جي سچن نه ايند دن ته ويندو دم.

مان تو سان سدائين وفا ٻيو ڪندس،
بو لو ڪيل ڪري مون تي ستم.

نهنجو 'عاطف' تو ڏي وڌندو مها،
برى تو کان سچن ڪونه ڪمندو قدم.

(۲۷)

اهو عشق پیارا لکھ وارو ناهي،
زماني سجي کي خبر پنهنجي آهي.

تون منهنجو آهين ۽ مان تنهنجو ئي آهيان،
تم پوء هن جهان جي کا پرواه چاهي.

اسان جي ملٹ دان زمانو سرڙي ٿو،
پلي پيو سرڙي ڪنهن جي پرواه ناهي.

سچن پيار هئندی رسوائي آهي،
نم هتبتو پلي کو فسانو پيو و ناهي.

زمانو پلي پاڻ کي آزمائي،
محبت تي بینا آهيون لاهي پاهي.

کيو آمون تو سان نڀائڻ جو وعدو،
انهي ۽ قول کي پورو ڪرڻو ئي آهي.

ودي عشق ذي مون چڙيو عقل کي آ،
اچي رسبو تو وت سچن ڪاهي ڪاهي.

اکين ه ذهن ه ۽ دل ه رڳو دون،
سو تو کان تنهنجو چريو چا تو چاهي.

نه چڏجان سچن آهي 'عاطف' هي تنهنجو،
و ڌيو آهي تـو ذي سڀني خوف لاهي.

(۲۸)

رکی نسازو ان کی نیائش اچی ٿو،
پراون کی پنهنجو بنائش اچی ٿو.

جهان کان ملیل غم کبما کونم ظاهر،
سچن سور دل هم اکائش اچی ٿو.

پلی زور لائی زمانو هزارین،
اسان کی سچن جو چوائش اچی ٿو.

ذکو بپ آکنهن جو ذکا کنهنجي پروا،
اسان کی زمانو جهکائش اچی ٿو.

وڌي پرت ه پوئي ڪونه پئجو،
ذکو ڏي قدم کی هتائش اچی ٿو.

چڙي پنهنجا پوندا مگر ڪيسائين،
وری پو ازهن کی مجاہش اچی ٿو.

اجا عشق جي ابتدا آهي یارو،
انھي ڪي وفا سان نیائش اچی ٿو.

Gul Hayat Institute
محبت جي باهن جسي مون کي خبر آ،
کري پيار خود کي پچائش اچي ٿو.

توهان آهي 'عاطف' جي چپ کي ڏنو پر،
ڪچماين تم سڀ ڪجهه پدائش اچي ٿو.

(۲۹)

مان تنهنجي ئي سـهـارـي جـيـئـنـدـسـ سـداـ ايـ سـهـمـاـ
تون هـرـ قـدـمـ تـيـ مـونـ سـانـ كـرـ بـيوـ وـفاـ ايـ سـهـمـاـ.

مونـ كـيـ كـدـهـنـ نـهـ چـدـجـانـ منـهـنـجـوـ سـدـائـيـنـ رـهـجـانـ،
بـيـ چـيـنـ ڈـڙـكـنـنـ جـيـ هـيـءـ آـسـداـ ايـ سـهـمـاـ.

جيـدـهـنـ اـكـيـونـ كـلـانـ ٿـوـ توـكـيـ ئـيـ يـهـرـ ڏـسانـ ٿـوـ،
توـ ئـيـ ڪـيـهـوـ آـزـخـمـيـ ٿـوـنـ ئـيـ دـواـ ايـ سـهـمـاـ.

تـنـهـنـجـيـ فـرـاقـ مـونـ كـيـ آـهـيـ چـرـيـوـ بـنـادـيوـ،
چـاـ جـيـ كـنـدـسـ پـلاـ مـانـ ٿـوـكـانـ مـوـاـ ايـ سـهـمـاـ.

مـوـاـيـيـ جـيـ هـيـكـرـأـيـ تـسـلـيمـ ٿـوـ ڪـرـيـانـ مـانـ،
انـهـيـءـ كـانـ پـوـ مـجـازـيـ آـهـيـنـ خـداـ ايـ سـهـمـاـ.

خـواـبـنـ هـرـ تـونـ ئـيـ آـهـيـنـ چـاهـتـ سـنـدـمـ آـ ٿـوـ سـانـ،
ٿـوـ كـانـ سـوـاـ جـهـانـ هـرـ چـاهـيـ پـلاـ ايـ سـهـمـاـ.

منـهـنـجـيـ سـيـئـيـ خـوشـيـ آـ تـنـهـنـجـيـ خـوشـيـنـ سـانـ پـيارـاـ،
ذـكـرـ آـزـبـانـ تـيـ دـلـبـرـ تـنـهـنـجـوـ سـداـ ايـ سـهـمـاـ.

آـهـيـ دـعـاـ هـمـيـشـهـ گـذـگـذـرـيـ زـنـدـگـانـيـ،
مـونـ كـانـ ٿـجانـ نـهـ هـرـگـزـ يـهـرـ تـونـ خـفاـ ايـ سـهـمـاـ.

”عـاطـفـ“ تـهـ آـهـيـ تـنـهـنـجـوـ تـوـ سـانـ ئـيـ زـنـدـگـيـ آـ،
كـيـئـنـ سـاـهـمـ آـئـونـ كـثـنـدـسـ تـوـكـانـ جـداـ ايـ سـهـمـاـ.

(۳۰)

سچن جي ياد کي آهي مون پنهنجي زندگي سمجھيو،
جهان وارن انهيء کي منهنجي آ دیوانگي سمجھيوه

کيو آهي سچن وعدو نم مونکان هـ و جدا تيندو،
خوشيء مان مون ڏنو هن ڏي ۽ هن حيرانگي سمجھيو.

مان چاهيان ٿـ و گـدارـان زندگي هن جي ڏي قدمن هـ،
انـهـيءـ جـيـ دـيدـ کـيـ آـهـيـ مـونـ پـنهـنجـيـ بـندـگـيـ سـمـجـھـيوـ.

رـگـوـ هـرـ وقتـ پـيوـ سـچـيـ سـچـنـ جـيـ لـئـ دـعاـ ڪـريـانـ،
”مونـ جـنهـنجـيـ ذاتـ کـيـ هـرـ وقتـ پـنهـنجـيـ زـندـگـيـ سـمـجـھـيوـ.“

گـهـڻـ ڏـ ڀـهـنـ کـانـ ٻـوـ آـءـونـ وـ ڀـسـ دـلـمـ جـيـ خـدمـتـ هـ،
خـموـشـيءـ مـانـ مـلـيـوـ مـونـسانـ ۽ـ مـيـونـ نـارـاضـگـيـ سـمـجـھـيوـ.

ڏـيـارـيوـ مـونـ يـقـيـنـ هـنـ کـيـ نـهـ ”ـعـاطـفـ“ آـ فقطـ تـنهـنجـوـ،
کـلـيـ مـونـ کـيـ چـيـائـينـ انـ کـيـ مـونـ آـ پـختـگـيـ سـمـجـھـيوـ.

(۳۱)

فراق تنهنجي بنائي چڏيو آ ديوانو،
تونئي پداء وجئي ڪيڏهن تنهنجو پروانو.

تنهنجي ئي هجر همنهنجو آ هئيو حال ٿيو،
سند نه هوندي لڳي ٿي هي دنيا وي رانو.

سيئي پچن تا موذکان، تنهنجو حال هي ڪيئن ٿيو،
پلا پدائان انهن کي آئون ڪھڙو افسانو.

اي يار پل به نتو گذری هاڻ تو کان سوا،
وري خوشيءَ کان به ٿيندو وڃان پيو بيكانو.

گھڻو ئي پنهنجي محبت کي مخني مون رکيو،
سيئي سمحجي ويا آهيلن تنهنجو مسمازو.

تنهنجي عشق هر 'عاطف' چڏيو آ هر شئي کي،
ع تنهنجي خدمت هر دل ڏنائين نذرانو.

٢٥ - جنوري ١٩٨١ء، هالا

Gul Hayat Institute

(۲)

زندگي ڪيئن گذرندي اي داربا تو كان سوا،
ان كان پھرپن مون گھوري آهي مرڻ جي لئه دعا.

مون ته چاهيو آهي سهما توسان گذ زنده زهان،
۽ وري توسان مران هي ڏئسي رهي آدل صدا.

منهنجهون خوشيون توکي ۽ تنهنجا ملن سڀ غم مونکي،
نيت هڪري ڏينهن منهنجي هي دعا پتندو خُدا.

هڪ طرف بس تون هيجين ۽ پئي طرف دنيا سڃي،
آئون ايندس تودي ۽ دنيا سان منهنجو آهي چا.

هئس تنهنجو آهي ان تنهنجو، تنهنجو ئي رهندس سدا،
آزمائي ڏس مونکي منهنجي آ توسان ئي وفا.

نهنجي الفت جي سهاري ئي تم 'عاطف' زنده آه،
مان ڀلا ٻو چا ڪندس مونکان جي ٿيند ین تون خنا.

Gul Hayat Institute

(۳۳)

ای جان، غزل ای جان، وفا، تون مون کان تجان هرگز نم خفا،
او منهنجا پرین او منهنجا مثا، آئون توسان ڪندس پیو سدائیں وفا.

منهنجو دین ایمان آهین دیر تون، منهنجو ساه ۽ مان آهین دیر تون،
منهنجی جند ۽ جان به تون ئی آهین، جی سکھندس ڪونه مان تو کان سوا.

منهنجی دل ۾ تون هر وقت آهین، منهنجی اکڙین ۾ ٿو تون ئی وسین،
منهنجی ذهن تی چانيل آهین تون، موونکی آهي رگو تنهنجی
سار سدا.

کٹی صبح هجی یا شام هجی، هر وقت پیو توکی یاد ڪریان،
۽ خوابن ۾ تسوکی ٿو ڏسان، تولاء سندم دل آهي صفا.

منهنجی سیچ رگو آهي تنهنجی لئ، تنهنجو گھونگھت فقط آهي مون لئ،
سی وعدا ڪندس مان پنهنجا وفا، توکی ڪونه ڪندس آئون
یار خفا.

دنیا وارا مون کی ٿا چون، تنهنجو یار دغا ڏیندو توکی،
اڻ چائ آهن هـو ڇا چائن السفت ۾ ٿيئندي ناهی دغا.

منهنجو وعدو ڪیل آهي توسان، جیئندس توسان مرندس توسان،
موونکی تنهنجو قسم جنت نه ملي، جی توسان ڪریان مان یار جفا.

منهنجی قسمت ۾ رگو تون آهین، پیو ڪـو ناهی بر تو کان سوا،
اچ 'عاطف' ڏي تون قرب ڪري، هر ڏرڪن جي هي ۽ آهي صدا.

(۳۲)

مەندەن صەبھۇچۇڭ ئەشام ائسەر سار پىيارا،
مەندەن زەنلەپى تۈن آھىن يىار پىيارا.

ملىي جىي وچىن مۇنكىي تەھەنچا سېيىھى غەرم،
پەو بىھەو چا كېپى مۇنكىي منشار پىيارا.

سوا تۈركىان سەھىمە نەتو وقت گذرىي،
اچىي مۇن ڈىي مۇنكىي ڈىي دىدار پىيارا.

آھىيان يىار تەھەنچو سېيىن كىي خېر آ،
سەندەن سېيىھى كەنەنەن انىڭىل آر پىيارا.

خېر كەھىزىي دنیا كىي منهھەنجىي اندر جى،
رەگىو چاھىيان تۈر سەندەن بىيار پىيارا.

مەجبىت ھەن دنیا جىي پەروا نە كىر تۈن،
گەلەمن ساڭ ئىيندا آھەن خەمار، پىيارا.

زمازىي جىي مەڭەن گەھەنەئىي آستايىو،
مەگىر توکان ئەعاطف، نە ئىيۇ دار پىيارا.

(۳۵)

آئون پیاسو آهیان جنهنجی دیدار جو -
 هو جی خود کی اکائی ته پو چا کجی،
 جنهنجی نیٹن کیو آهي مون کی چریو -
 سوئی نظر ون بچائی ته پو چا کجی .

جنهنجی خاطر چڈی مون هی دنیا سجی -
 جنهن کی پنهنجی بنائی ائم زندگی ،
 جنهنجی الفت کی سمجھان تو مان بندگی -
 جی اهوئی ستمائی ته پو چا کجی .
 هن کان ناراض ٿی خود پریشان آهیان -

”اچ رئل کی اگر هو گھرائی کئی -
 ۽ وری هاڻ ویو مان هی سوچیان ،
 ڪو اسان کی بدائی ته پو چا کجی .“

دل جو دلسدار جیڪر گھرائی مون کی -
 چاهم سان منهننجی ویجهو اچی هڪ ٿئی ،
 پنهنجی پر ۾ وھاری کی گماڻيون ڪري -
 ڪو بهانو بنائی ته پو چا کجی .

سپ ٿا چاهین هن کان پری مان رهان -
 ڪو بدائی جدا هن کان ٿی ڪئن جیان ،
 هن جو مون سان ملٹ آ ازل کان اسکیل -
 خود ئی قدرت ملائی ته پو چا کجی .

پیار ۾ جیڪی دنیا آهن ڏک ڏنا -
 سی ائم سپئی سھمل جی خاطر سنا ،
 درد دل جی دوا جنهن کی سمجھان تو مان -
 سوئی دل کی جلائی ته پو چا کجی .

پر و سو رکبہ و 'عاطف' خدا ۾ سدا -
 نیست هے کے ڈینهن منزل تے پھچائندو،
 مان سندھم ئی سهاری هلان پیمو مگر -
 جی اہم وئی رلائی تے پو چا ڪجی۔

- فیبروری ۱۹۸۱ع، کراچی

Gul Hayat Institute

(۲۶)

مکو چو چهان هر سیزده قوں شی هوردم،
سیزده چو چهمن رکب آهان چهارچو هوردم.

سیزده میزه هر چهارم کو افسر خرد همارا،
چهارم چو نه آهان هنگه قوں شی هر هم.

پرسی دو ری آ دو ری دو ری ذہت ملبو،
پدری مخفی طارک دل جهان چو نه سحر غیر.

نه ملائیون جیھڑی تم ہسو ہار چا تیو،
مری ذہت ملبو نہ سر اکر چون ذہم.

سندھ دیشد پی منہنجی آہی عبادت،
تو کی خوش رکن شی ڈوان جو آسم.

پلی دنیا دارا سستہ کن هزارین،
نہ ہندو جو توڑی وڈا ہو قدم تھم.

مان دنیا جا دستور توڑی چڈ یندس،
مون کی چوں نہ چند جان کلہن منہنجا همدم.

سندھ پیاز ہر آہی سی گجه چندو مون،
نہ تو کی چڈ یندس پلی لوکے ڈی غم.

ہری تو کان 'عاطف' مری کونہ سگھندو،
پنهنجی تنهنجی پانهن ہم ویندو سندھ دم.

(۳۷)

سندھ مرسنت نظرن سان پیاری هلیو وئین،
سندھ دل کی ساجن ڌون گاری هلیو وئین۔

محبت کان بھرین نه جرتو هئس مان،
کری پیار ان نی ڌون ماری هلیو وئین۔

اها رات آهي صنم داد مون کي،
گلی سان اپگائی جیماری هلیو وئین۔

مون ڌو کي گھٹئي روکيو پر نه بیٹھين،
محبت سان مرکي نهاری هایو وئین۔

کری واعدو یار آئين ڌون مون وت،
سندھ واعدو پوع پاری هلیو وئین۔

اچھ کان سندھ اڳ هئا درد دل هر،
سکون دل کي ڌون پر ڏياری هلیو وئین۔

سڑي تنهنجو عاطف پيو آزاهه هر هت،
محبت جي جا باه پاري هلیو وئین۔

(٢٨)

منهنجو شان آهين منهنجو مان آهين -
 ڏون ئي سهنا سچن منهنجي جان آهين،
 منهنجو يار آهين دامدار آهين -
 منهنجو پيارا پري ان ايمان آهين .

پلا توکي چڏي مان وجان ڪيڏهن -
 دنيا ڏي وري چالاء ڏسان،
 منهنجو رشتو فقط تو سان اٿئي -
 منهنجو ڏون ئي ڏه پيارا جهان آهين .
 منهنجي جنده ۽ جان بس تو سان آ -
 منهنجي دل جو قرار به تو وت آ،
 حدا توکان پلا ڪيئن زنده رهان -
 ڏون ئي منهنجي جيئن جو سامان آهين .

ڏينهن رات رڙان پيو ڏوكان پري -
 منهنجو پمل به سوا تو نٿو گذري،
 هر روز مريو پيو يار جيمان -
 ڻون کان دور پلا چو جان آهين .

جيئن گل سان خوشبو گڏ ٿي رهي -
 جيئن دل سان ڦرڪن گڏ ٿي رهي،
 تيئن آئون ۽ ڻون گڏ آهيون سدا -
 ڻون منهنجي پريست جو شان آهين .

جو ڪجهه به آهيان سو تنهنجي ڪري -
 شاعر به موئي ڦوئي آ ڪيو،
 منهنجي سوچ جو مرڪز ڻون آهين -
 منهنجي غزلن جو ديوان آهين .

هـر سـادهـ هـ مـ تـهـ جـوـ خـوـشـهـ وـ اـچـيـ -
 نـقـنـجـيـ دـسـادـنـ هـ 'ـعـاطـفـ'ـ سـيـمـوـ گـرـتـيـ،
 آـنـدـدـنـ دـسـارـ تـهـنـ نـسـونـ قـربـ کـرـيـ -
 قـوـنـ مـنـهـ جـوـ سـيـجـنـ اـزـمـنـ آـهـمـنـ .

۱۸ - فـہـرـوـرـیـ ۱۹۸۱ـعـ، عـلـاـ

Gul Hayat Institute

چهين ڪتابي ڪري

اداره ڏات ڪتابي سلسلو باوجود
محدود وسائل ۽ مشكلات جي
اوئيه سئو چها آسي کان اپريل اوئيه
سئو ستاسي قائمين سند ي بولي جون
پنج ادبی ڪريون علم دوست سنگت
آڏو پيش ڪري، عزم جي پختگي
جو ثبوت ڏ نو آهي.

”پاڻ مراديون گالهڙيون“ اداري جو چهون ڪتاب اوهانجي هتن ۾ آهي جنهنجو لکنڊڙ، نئين تهي جو صاحب، طرز ۽ پسنليده شاعر مخدوم سعيد الزمان صاحب ”عاطف“ سوروري ڪنهن به رواجي تعارف يا سجائپ ڪراڻ جو يحتاج ڪونهي. سندس ڪلام ۾ نواڻ جون ڪافي جهلكيون ۽ چمڪون ڏئن ۾ اينديون جنجو آثر هر باذوق ۽ حسٽاس دل محسوس ڪنديه اداري، سند ي بولي جي ”جبارن ۽ پڙهندڙن“ جي سلت سان ٻماهي ڏات دائم جست جو سلسلو پئ شروع ڪيو آهي، جنهنجو پهريون ڪتاب تمام جلد اوهانجي ذوق جي تسکين ٻيو.

گزارش آهي تم پنهنجون ادبی لکليون، ڪاوشون ۽ اداري بابت رايا هيٺ ڏنل ايڊرپس تي موڪليندا رهنداهه جيئن ڏات پنهنجي سلسلي کي جاري رکندي آسمان، سخن تي نوان ستارا جوڙيندي رهی.

ادارو

ايڊ پتر

ڏات ڪتابي سلسلو
8-A ٻونت نمبر 3 - شاهم لطيف آباد
سنڌ.